

Nr 294.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen med förslag till lag angående vård av enskildes skogar på Öland; given Stockholms slott den 25 april 1913.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t härmed, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga härvid fogade förslag till lag angående vård av enskildes skogar på Öland.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Alfred Petersson.

Förslag

till

L a g

angående vård av enskildes skogar på Öland.

Häri genom förordnas, att beträffande Öland skola under tiden till den 1 juli 1916 i stället för lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903 gälla följande bestämmelser:

1 §.

Å skogsmark, tillhörig enskilde, må avverkning för annat ändamål än nedan i denna § sägs äga rum allenast med tillstånd av skogsvårdsstyrelsen inom det landstingsområde, vartill Öland hör. Då tillstånd till avverkning meddelas, äger styrelsen föreskriva de åtgärder, som för återväxtens betryggande prövas erforderliga. Skogsägaren är berättigad att erhålla tillstånd till avverkning på en gång i så stor utsträckning, som, med hänsyn tagen jämväl till gårdens framtida behov, är med skogens återväxt förenlig; dock må avverkning i den omfattning, att särskilda åtgärder erfordras för återväxtens betryggande, allenast medgivas, om sådana åtgärder kunna utan oskäligen kostnad företagas. Tillstånd må ej avse avverkning efter utgången av den för denna lags giltighet bestämda tid.

För avverkning till gårdens behov eller för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål vare tillstånd icke erforderligt.

2 §.

Vill någon annorledes än till gårdens behov förfoga över virke, som blivit för sådant ändamål avverkat, söka därtill skogsvårdsstyrelsens till-

stånd, ägande styrelsen jämväl vid sådant tillstånds meddelande föreskriva för återväxtens betryggande erforderliga åtgärder.

Virke, som avverkats för skogsmarks uppodling till trädgård, åker eller äng eller användande till byggnadstomt eller annat likartat ändamål, skall, såvitt lämpligen ske kan, till gårdens behov användas. Vill någon över dylikt virke annorledes förfoga, söka därtill skogsvårdsstyrelsens tillstånd.

3 §.

Ägare av skogsmark vare ansvarig för att de åtgärder vidtagas, som till återväxtens betryggande föreskrivas. Är avverkningsrätt upplåten till annan, vare jämväl denne underkastad enahanda ansvarighet; äge dock, där annat ej blivit avtalat, av skogsmarkens ägare söka åter, vad han sålunda nödgats utgiva.

Om ansvarighet för åtgärder, som till återväxtens betryggande jämlikt 8 § 2 mom. föreskrivas, gäller vad där stadgat är.

4 §.

Tillstånd till avverkning må i allmänhet av skogsvårdsstyrelsen meddelas allenast efter förutgången undersökning på marken samt utsyning, som på styrelsens förordnande verkställs av någon dess forstligt bildade tjänsteman. Finner styrelsen på grund av undersökning, varom nyss är sagt, eller eljest verkställd utredning uppenbart, att genom avverkning, vartill tillstånd sökes, skogens återväxt icke äventyras, vare utsyning ej erforderlig.

Då tillstånd att förfoga över virke, varom i 2 § förmåles, blivit sökt, äger skogsvårdsstyrelsen föranstalta om undersökning å marken, om anledning därtill föreligger.

5 §.

1 mom. Skogsvårdsstyrelsens slutliga beslut i ärende, varom i 1 eller 2 § sägs, skall så fort ske kan sökanden bevisligen tillställas. Den, som med beslutet icke åtnöjes, äger att däröver hos Konungens befallningshavande anföra besvär sist innan klockan tolv å trettionde dagen efter det han av beslutet erhållit del, och skall underrättelse därom i beslutet meddelas.

Påkallar klaganden undersökning på marken eller finner Konungens befallningshavande eljest sådan undersökning vara av nöden, förordne Konungens befallningshavande en skogsstatens tjänsteman att med biträde

av två ojäviga gode män, vilka av förrättningsmannen utses bland dem, som till ledamöter i ägodelningsrätt eller gode män vid lantmäteriförrättning i orten valda äro, verkställa undersökningen och däröver avgiva redogörelse.

2 mom. Över Konungens befallningshavandes beslut må klagan hos Konungen i vederbörande statsdepartement föras i den ordning, som för ekonomimål i allmänhet är stadgad.

6 §.

Kostnaden för förrättning, varom i 4 § sägs, skall utgå av medel, som av skogsvårdsstyrelsen förvaltas; dock skall nödig hantlangning av sökanden utgöras.

Kostnaden för undersökning, varom i 5 § 1 mom. förmåles, skall av samma medel förskjutas, men kan genom Konungens befallningshavandes slutliga beslut åläggas klaganden, om han undersökningen påkallat.

7 §.

Hava till återväxtens betryggande föreskrivna åtgärder blivit efter-satta, äger domstolen på talan av skogsvårdsstyrelsen förklara styrelsen berättigad att på vederbörandes bekostnad verkställa samma åtgärder eller, om dessa äro av beskaffenhet att icke vidare kunna med åsyftad verkan fullgöras, andra åtgärder, vilka domstolen prövar vara för återväxtens betryggande erforderliga samt av beskaffenhet att kunna verkställas utan oskäligen kostnad.

Talan mot rättens slutliga utslag föres genom besvär.

8 §.

1 mom. Den, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedriver avverkning i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, straffes med böter från och med tio till och med femhundra kronor, och skall det avverkade virket, där det ligger å skogen kvar eller, om det är bortfört, fortfarande är i avverkarens besittning, tagas i beslag och dömas förbrutet. Undgår dylikt virke beslag, är den, som låtit verkställa avverkningen, skyldig att utgiva ersättning med belopp, motsvarande dess värde.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behov över virke, som blivit utan styrelsens tillstånd avverkat, äge vad i första stycket sägs motsvarande tillämpning.

Innefattar förfarande, varom här är fråga, förbrytelse mot allmänna strafflagen, skall vad förut i denna § är stadgat ej vinna tillämpning; dock skall delägare i samfälld skog, som genom sådant förfarande tillika missbrukat sin rätt i samfälligheten, hava förverkat vad å honom belöper av virke, varmed han tagit brottslig befattning, samt, där hans andel i virket undgår beslag, därför utgiva ersättning efter ty här förut är sagt.

2 mom. Är genom avverkning, som utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd bedrivits i fall, då sådant tillstånd jämlikt 1 § är erforderligt, skogens återväxt äventyrad, äger domstol på därom förd talan föreskriva den, som låtit verkställa avverkningen, de åtgärder, vilka för återväxtens betryggande å den avverkade skogsmarken erfordras och utan oskäligen kostnad kunna verkställas, samt förelägga viss tid, inom vilken samma åtgärder skola vara fullgjorda, vid äventyr att de eljest varda av skogsvårdsstyrelsen på den försumliges bekostnad verkställda. Är av ägare avverkningsrätt upplåten till annan och har denne genom avverkning, varom nyss är sagt, äventyrat skogens återväxt, må jämväl ägare kunna meddelas enahanda föreläggande; äge dock av den skyldige söka åter, vad han sålunda nödgas utgiva.

Förfogar någon utan skogsvårdsstyrelsens tillstånd annorledes än till gårdens behov över virke, som blivit utan styrelsens tillstånd avverkat, och är genom den avverkning skogens återväxt äventyrad, äge vad förut i detta moment är stadgat motsvarande tillämpning.

9 §.

Kronobetjante så ock skogsvårdsstyrelsen och de till dess biträde anställda tjänstemän äga lika behörighet att åtala förseelser, varom i 8 § 1 mom. sägs, samt att med beslag belägga virke, som skall anses förbrutet.

Varder ej inom trettio dagar, från det beslag skedde, åtal i laga ordning anställt, vare beslaget förfallet.

Angående åtgärder till återväxtens betryggande, varom i 8 § 2 mom. förmäles, tillkommer det skogsvårdsstyrelsen att föra talan.

10 §.

Virke, som enligt denna lag dömes förbrutet, skall av åklagaren försäljas å offentlig auktion, så kungjord, som om auktion å utmätt lös egendom är stadgat. Begär, innan frågan om virkes förverkande slutligen prövats, virkets ägare, att försäljning skall äga rum, eller finner, på anmälan av åklagare, överexekutor, att fara är för virkets förstörelse eller

att kostnaden för dess förvarande skulle bliva större än skäligt är, förordne överexekutor, att virket skall säljas i den ordning nyss sagts; och skall i ty fall virkets ägare, där han är känd och inom riket boende, eller, där han bor utom riket men inom riket har känt ombud, som äger att för honom mottaga stämning och avgiva svaromål, ombudet genom åklagarens försorg bevisligen underrättas om auktionen minst åtta dagar, innan den hålles. Anmälan av åklagare, varom här ovan sägs, skall vara åtföljd af fullständig, av två trovärdiga män styrkt förteckning, utvisande virkets mängd och beskaffenhet.

11 §.

Böter, som enligt denna lag ådömas, ävensom genom försäljning av förbrutet virke uppkommen behållning och enligt 8 § utdömd ersättning för virke, som undgått beslag, fördelas så, att en fjärdedel tillfaller åklagaren samt tre fjärdedelar landstingsområdets skogsvårdskassa.

Försäljes i beslag taget virke, innan det dömts förbrutet, skall, till dess frågan därom blivit slutligen avgjord, försäljningssumman nedsättas hos länsstyrelsen, och vare om insättning av sådana medel i bankinrättning lag, som i 138 § utsökningslagen sägs.

12 §.

Saknas medel till fulla gäldandet av böter, vartill någon enligt denna lag fälles, skall förvandling ske enligt allmän strafflag.

13 §.

Prövas för skogsåterväxtens skyddande erforderligt, att rätt till bete å skogsmark varder för viss tid av året inskränkt, ankomme på Konungen att, efter landstingets och hushållningssällskapetets hörande, därom meddela särskilda föreskrifter.

14 §.

I avseende å skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält, äger denna lag ej tillämpning, sedan sådant förordnande i fråga om avverkning å desamma meddelats, som i lagen angående skyddsskogar sägs.

15 §.

Beträffande avverkning, som ägt rum före denna lags trädande i kraft, skall lagen angående vård af enskildes skogar den 24 juli 1903 äga tillämpning; dock att förbud enligt nämnda lag ej vidare må meddelas. Har sådant förbud förut meddelats, skall det icke äga tillämpning å avverkning, som äger rum efter det nya lagen trätt i kraft.

Denna lag skall jänväl efter den 30 juni 1916 äga tillämpning i fråga om åtgärd, som jämlikt densamma av skogsvårdsstyrelsen föreskrivits, ävensom beträffande överträdelse, som emot lagen ägt rum.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
 SCHOTTE,
 BERG,
 BERGSTRÖM,
 friherre ADELSWÄRD,
 PETRÉN,
 STENSTRÖM,
 LARSSON,
 SANDSTRÖM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anförde efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet:

»I underdånig skrivelse den 22 december 1911 har skogsvårdsstyrelsen inom Kalmar läns södra landstingsområde hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes i nåder taga under omprövning, huruvida icke Ölands i enskild ägo varande och blivande barrskogar borde ställas under skogsvårdsstyrelsens uppsikt och kontroll på sådant sätt, att ingen saluavverkning av något slag finge företagas utan efter förutgången prövning och anvisning av skogsvårdsstyrelsen, eller med andra ord, att »Lag angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län» utsträcktes att gälla även för Öland.

Skogsvårdsstyrelsen har därvid såsom skäl för sin framställning anfört följande:

Styrelsen hade under senare år fått erfarenhet av att skogsskövlingen fått insteg på Öland, som i enskild ägo egentligen endast hade fyra barrskogskomplex att uppvisa, nämligen Rälla tall i Högsrums socken, Lindby och Störlinge i Gärdslösa socken samt Skedemosse i Köpings socken. Vid förstnämnda ställe hade redan tvenne lagstridiga avverkningar ägt rum, av vilka den ena påkallat syn enligt 2 § i 1903 års skogslag, men vad den andra anginge godvillig överenskommelse kunnat träffas. Skulle dessa avverkningar åtföljas av flera, varom styrelsen kände sig fullkomligt förvissad, vore styrelsen i stort sett maktlös att träda hindrande emellan. Visserligen kunde styrelsen, när en eventuell avverkning påbörjades, påkalla syn enligt skogslagens ovannämnda 2 § och därefter få till stånd ett avverkningsförbud, meddelat av Konungens befallningshavande i länet enligt 5 § i skogslagen, men jämlikt 6 § i samma lag kunde avverkaren ställa pant eller borgen för framtida återodlingsåtgärder och därefter obehindrat fortsätta avverkningen.

Då avverkningar inom landstingsområdet, Öland inbegripet, trots skogsvårdsstyrelsens upplysningsarbete, fortfarande uttoges medelst dimensionshuggningar eller ock oerhört stora kalvhuggningar men ej efter forstliga principer, varvid emellertid kvarlämnades alla sönderbrutna och undertryckta träd, som helt och hållet saknade växtkraft och vilkas borttagande stötte på stora svårigheter från markägarnas sida, såge sig styrelsen ofta nödsakad att begära laga syn för att få marken i sådant skick, att kulturarbetenas utförande möjliggjordes. Detta förfarande, som för närvarande vore det enda möjliga, droge emellertid ut på tiden ett å två år, enär synen oftast hade rättgång till följd, och hade vad Öland beträffade sin särskilda stora betydelse däruti, att hyggestrakten, när slutligen ärendet blivit avgjort, alltid vore så tätt beväxt med högt gräs, att kulturåtgärderna vore förenade med de största besvärligheter och kostnader och i vissa fall till och med omöjliga.

Det syntes emellertid hårt för skogsvårdsstyrelsen att Ölands fåtaliga barrskogar i enskild ägo skulle kunna skövlas utan att sådant effektivt kunde förhindras genom gällande skogslag, så mycket mer som styrelsen under sin sjuåriga verksamhet lagt ned mycket arbete och stora kostnader på att å Ölands ofruktbara sandmarker uppdraga skogsbestånd. Redan hade styrelsen genom överenskommelse fått åt sig på tjugu år upplåtna fem stycken av gammalt kala marker i tre var för sig sammanhängande områden, vilka styrelsen läte inhägna och kultivera, och synnerligen hårt vore det, om de uppspirande skogarna efter fridlysningstidens utgång skulle bliva utsatta för skövling utan att varaktigt hinder därför kunde ställas.

Skogsvårdsstyrelsen framhöll slutligen, hurusom Öland till sin natur överensstämde med Gottland, men ej med fastlandet, samt att Öland i skogligt avseende vore mycket sämre lottat än Gottland.

Hörda över den underdåniga framställningen hava de lokala myndigheterna och korporationerna yttrat:

kronofogden i Ölands fögderi: att inom Öland få exempel givits, att enskilda markägare vanvårdat sina skogar, men att till förebyggande av att de uppväxande, sparsamt förekommande skogsplanteringarna på ön framdeles skövlades, lagen angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län borde tillämpas även på Öland;

Kalmar läns södra hushållningssällskaps förvaltningsutskott: att utskottet fullkomligt anslöte sig till de synpunkter och det förslag, som av skogsvårdsstyrelsen framlagts;

Kalmar läns södra landsting: att då ännu ej å Öland förekommit några omständigheter, som borde föranleda en sådan åtgärd som den föreslagna, och med skäl kunde befaras att den för Gottlands län gällande skogslagens stränga bestämmelser i avseende å disposition av egen skog skulle verka mera hämmande än gagnande för den å ön alltmer förekommande skogsplanteringen, ville landstinget för närvarande icke tillstyrka bifall till förslaget;

Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i Kalmar län: att befallningshavanden på de av skogsvårdsstyrelsan anförda skäl ansåge önskvärt, att särskilda bestämmelser rörande vården av enskilda skogar å det skogfattiga Öland bleve gällande, och därför funne sig böra förorda den gjorda framställningen till nådigt avseende;

jägmästaren i Ölands revir: — efter framhållande av, att på Öland i enskild ägo finnes endast några större äldre barrskogskomplex, av vilka det vid Rälla tall torde vara störst, samt att på flera ställen under de senare åren vore utförda planteringar, vilka syntes vackra och växtliga — att då kalhugning av ett par mindre områden vid Rälla tall ävensom å några andra ställen ägt rum och ytterligare kalhugningar, som jägmästaren hört, torde vara att befara under den närmaste tiden, och då det vore synnerligen önskvärt, att de växtliga ungskogarne, såväl äldre som yngre, bevarades, bland annat därför att de på grund av Ölands öppna och för stormar utsatta läge vore synnerligen behöfliga såsom skydd, tillstyrktes förslaget;

överjägmästaren i Södra distriktet: att han, som trodde sig äga en tämligen ingående kännedom om skogsförhållandena å Öland, tillstyrkte den för Gottlands län gällande lagens utsträckande att gälla för Öland, varest

de skogsbiologiska omständigheterna i allmänhet vore mycket liknande dem å Gottland.

Vidare har *domänstyrelsen* avgivit underdånigt utlåtande i ärendet och därvid anført: Naturförhållandena å Öland vore, i stort sett, likartade med dem å Gottland, och redan på sådan grund måste det anses lämpligt, att enahanda bestämmelser i skogshushållningshänseende bleve för båda öarna gällande. Då enskildes skogar å Öland förekomme i proportionsvis långt mindre omfattning än å Gottland och följaktligen förekommande överavverkning å Öland vore ägnad att medföra större vådor än sådan avverkning å Gottland, bleve detta önskemål än mera angeläget att genomföra. Såsom skogsvårdsstyrelsen andragit, funnes anledning befara, att nu för Öland gällande skogslag icke skulle kunna avskräcka från för framtiden vådliga skogsskövlingar, en farhåga, som jämväl delades av jägmästaren i orten. Det måste därför anses vara av vikt att snarast möjligt åvägabringa bestämmelser, som bättre än de nuvarande vore ägnade att bevara de enskildes skogar, såväl av barr- som av lövträd, å Öland; och torde de i åberopade lagstiftning för Gottland meddelade stadgandena vara de, som för närvarande mest lämpade sig därför, så mycket mera som en kraftig opinion inom orten syntes vara för en dylik lagstiftning. Domänstyrelsen anslöte sig fördenskull till det uttalande i ämnet, som gjorts av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande i länet.

Slutligen har skogsvårdsstyrelsens framställning varit remitterad till den av Eders Kungl. Maj:t tillsatta *skogslagstiftningskommittén*.

I sitt underdåniga utlåtande framhåller kommittén till en början, hurusom samtliga förut hörda myndigheter och korporationer med undantag av landstinget funnit sig föranlåtna att biträda den gjorda framställningen. Beträffande landstingets ståndpunkt förklarar kommittén sig icke kunna finna de till stöd för densamma anförda skälen vara bärande. Att å Öland icke skulle förekommit några omständigheter, som borde föranleda den föreslagna åtgärden, motsades av skogsvårdsstyrelsens uppgift att tvenne lagstridiga avverkningar redan ägt rum och säkerligen komme att efterföljas av flera, vilken uppgift bekräftades av jägmästaren i reviret. Och vad det andra skälet anginge, kunde kommittén icke dela den uttalade farhågan om ett hämmande av förekommande skogsplantering. Det syntes fastmera kommittén tvärtom, som om en markägare skulle med större nit och intresse företaga planteringar och andra åtgärder för skogens förkovran och vård, därest han visste, att vad han sålunda åstadkomme vore genom lagens bestämmelser skyddat mot ödeläggelse från en efterföljande ägares sida.

Då kommittén sålunda, yttrar kommittén vidare, på grund av vad i ärendet förekommit ansåge det otvivelaktigt, att rörande enskildas skogar

å Öland erfordrades strängare lagbestämmelser än de nu gällande, utgjorde detta allenast en bekräftelse av vad kommittén under utredningen av den till kommittén överlämnade frågan, om och i vilka avseenden 1903 års lag angående vården av enskildes skogar kunde tarva ändring, funnit såsom allmän regel kunna antagas, eller att ändringar i nämnda lag måste anses i åtskilliga avseenden vara av behovet påkallade. Emellertid hade kommittéarbetet ännu icke hunnit fortskrida därhän, att det kunnat slutgiltigt bedömas, efter vilka linjer dylika ändringar borde ske, eller om sådana borde vidtagas lika för hela lagens nuvarande giltighetsområde eller på grund av rådande förhållanden göras olika för skilda delar därav. Men då det syntes uppenbart, icke allenast att, såsom nyss nämnts, strängare bestämmelser vore erforderliga rörande enskildas skogar å Öland, utan även att ett *oförtövat* ingripande med sådana bestämmelser vore starkt av nöden, hade oaktat nyssberörda förhållande kommittén ansett sig böra tillstyrka, att beträffande Öland nu meddelades föreskrifter av enahanda innehåll med de för vården av enskildes skogar inom Gottlands län gällande, vilka torde vara ägnade att verksamt skydda skogsbestånden och befordra skogsvården inom ifrågavarande landsdel. Härvid ville kommittén dock i underdånighet hava förbehållit sig att under sitt vidare arbete för utredande av frågan om ändringar i omförmälda 1903 års lag få taga under ytterligare prövning, huruvida måhända andra bestämmelser kunde befinnas vara att föredraga framför de nu ifrågaställda.

För ett genomförande av det väckta förslaget torde, enligt kommitténs mening, erfordras en förändring i 1903 års lag angående vård av enskildes skogar, av innehåll att från lagens giltighetsområde undantoges, förutom vad lagen redan i detta hänseende angäve, jämväl Öland. Med ett dylikt undantagande från nämnda lags giltighetsområde skulle, jämlikt innehållet i lagen (andra stycket i 1 §), jämväl följa att icke heller förordningen den 24 juli 1903 angående skogsvårdsstyrelser bleve vidare för Öland gällande. Ersättandet av de sålunda upphävda bestämmelserna syntes kommittén lämpligast kunna ske genom att i särskild författning påbjuda tillämpandet av vad i lagen den 13 juni 1908 angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län och förordningen samma dag angående skogsvårdsstyrelse inom Gottlands län funnes stadgat jämväl å Öland, med angivande tillika av de jämkningar och iakttaganden, som därvid bleve nödiga.

Till närmare belysande härav har kommittén vid utlåtandet bifogat förslagsvis avfattade bestämmelser av antytt innehåll.

Tillika har kommittén framhållit, att beträffande skogsvårdsavgifter torde, sedan genom lag den 11 oktober 1912 enhetliga bestämmelser blivit

införda för såväl Gottlands län som 1903 års skogsvårdslags giltighetsområde, icke några särskilda föreskrifter behöva ifrågakomma i sammanhang med ett förverkligande av förslaget.

På grund av vad i ärendet förekommit finner jag det uppenbart, att med de på Öland rådande förhållanden bestämmelserna i den allmänna skogsvårdslagen av 1903 icke äro för ett bevarande av de i enskild ägo varande skogsbestånden å ön tillfyllestgörande, utan måste i sådant avseende ersättas med andra och strängare föreskrifter. Visserligen är det ju redan, hos ovan omförmälda kommitté, föremål för utredning, huruvida och i vad mån ett dylikt skärpande av nyssberörda lags bestämmelser över huvud taget är behöfligt. Men då av kommitténs ovan återgivna uttalande framgår, att de nya bestämmelser, som av nämnda utredning må bliva föranledda, icke kunna komma i tillämpning ännu på några år, samt ett dylikt dröjsmål synes kunna för Öland bliva särskilt menligt, tvekar jag icke att understödja den gjorda framställningen. I händelse denna bifalles, torde de nya bestämmelserna böra träda i kraft genast efter utfärdandet därutav.»

Föredraganden uppläste härefter vid skogslagstiftningskommitténs underdåniga utlåtande fogade förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903 och till lag angående vård av enskildes skogar på Öland, med förslagen tillagda bestämmelser om deras trädande i kraft på sätt nyss sagts; och hemställde föredraganden, att lagrådets yttrande över de sålunda fullständiga förslagen, lydande på sätt bilagor vid detta protokoll utvisa, måtte för det ändamål § 87 regeringsformen omförmåler genom utdrag av protokollet inhämtas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:st Konungen lämna bifall.

Ur protokollet:

Ernst Öberg.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 14 § i lagen angående vård av enskildes skogar den
24 juli 1903.

Härigenom förordnas, att 14 § i lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903 skall erhålla följande ändrade lydelse:

Vad i denna lag är föreskrivet skall ej äga tillämpning å skogar, belägna inom Gottlands, Västerbottens eller Norrbottens län, på Öland eller i Särna socken i Dalarne.

I avseende å skogar, vilkas bestånd erfordras till skydd mot flygsandsfält eller fjällgränsens nedgående, äger denna lag ej tillämpning, sedan sådant förordnande i fråga om avverkning å desamma meddelats, som i 1 § av lagen angående skyddsskogar sägs.

Denna lag träder i kraft genast efter utfärdandet.

Förslag

till

Lag

angående vård av enskildes skogar på Öland.

Härigenom förordnas, att vad i lagen angående vård av enskildes skogar inom Gottlands län den 13 juni 1908 är stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om enskildes skogar på Öland, med iakttagande:

att Öland skall hava gemensam skogsvårdsstyrelse med övriga delar av Kalmar läns södra landstingsområde;

att den i 11 § av nämnda lag omförmälda skogsvårdskassa skall vara gemensam för landstingsområdet i dess helhet;

samt att vad i 15 § av samma lag är sagt om avverkningsförbud som meddelats och virke som beslagttagits jämligt lagen angående åtgärder till förekommande av skogsförödelse inom Gottlands län, skall med avseende på Öland gälla om avverkningsförbud som meddelats och virke som beslagttagits enligt lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903.

Denna lag träder i kraft genast efter utfärdandet.

*Protokoll, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd torsdagen den 24 april
1913.*

Närvarande:

Justitieråden THOMASSON,
GUSTAF CARLSON,
SVEDELIUS,
Regeringsrådet THULIN.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 7 mars 1913, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets yttrande skulle, för det ändamål § 87 regeringsformen omförmäler, inhämtas över upprättade förslag till *lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903* och till *lag angående vård av enskildes skogar på Öland*.

Förslagen, som finnas bilagda detta protokoll, hade inför lagrådet föredragits av konstituerade revisionssekreteraren, hovrättsrådet Yngve Wisén.

Lagrådet yttrade:

Att varje lagstiftningsåtgärd, som ingriper i de enskilde förut tillkommande rättigheter, bör föregås av en utredning, varigenom behovet av ett sådant ingripande klart påvisas, lärer icke med fog kunna motsägas. Gäller detta i allmänhet, framträder kravet på föregående utredning med alldeles särskild styrka, om, såsom de remitterade förslagen innebära, fråga är att för inbyggarna i en del av landet stadga inskränkningar, som icke äro för handen beträffande övriga statsborgare. För dylikt fall synes till en fullständig utredning oavvisligen höra, att åt dem, som beröras av den ifrågasatta lagstiftningen, lämnas i görligaste mån tillfälle att däremot göra de erinringar, till vilka de kunna finna anledning. Väl bör lagstiftaren vara oförhindrad att även mot gjorda invändningar genom-

föra de stadganden, vilka förhållandena kräva; det egna, verkliga intresset är visserligen icke alltid klart för de enskilde medborgarne. Men dessa torde med fog kunna göra anspråk på att bliva hörda; de skäl, som fram bäras, böra, därest de befinnas ej vara giltiga, upptagas till bemötande och det bör ej lämnas rum för en berättigad känsla att vara dömda ohörda.

Lagrådet har icke kunnat underlåta finna den utredning, som föreligger beträffande nu ifrågasatta lagstiftningen, sakna önskvärd fullständighet. Frågan har väckts av en skogsvårdsstyrelse, av vars ledamöter enlign vunnit upplysning icke någon är bosatt på Öland. De statens myndigheter, vilka hörts i ärendet, hava visserligen tillstyrkt en lagstiftning av föreslaget innehåll; några objektiva data äro emellertid icke framlagda, på grund av vilka man kan med nödig klarhet överskåda förhållandena. Ölands befolkning är icke hörd i vidare mån än att yttrande inhämtats från landstinget i det landstingsområde, vartill Öland hör; detta landsting har avstyrkt bifall till förslaget.

Under sådana förhållanden har lagrådet icke ansett sig kunna förorda en lagstiftning i den föreslagna utsträckningen. Då emellertid på grund av de avgivna yttrandena det synes sannolikt, att ett ingripande från lagstiftningens sida erfordras, har lagrådet, särskilt med hänsyn därtill att möjliga missförhållanden, mot vilka lagstiftningen skulle rikta sig, hava en naturlig benägenhet att, så snart fråga om inskränkningar bragts å bane, förstoras innan lagen hinner antagas, ej velat helt avstyrka förslaget i avbidan på det fullständiggande av utredningen, lagrådet ansett påkallat, utan trott sig böra stanna vid hemställan om antagande av en provisorisk lag med det innehåll, förslaget angiver, att gälla förslagsvis till den 1 oktober 1914.

Anses en sådan utväg böra anlitas, vill lagrådet framhålla, att den interimistiska lagen icke torde kunna inskränkas till en hänvisning till den för Gottland gällande lagen. Då giltighetstiden bleve sålunda inskränkt, finge nämligen t. ex. tillstånd till avverkning ej meddelas för tid, som fölle därutöver. Det torde fördenskull bliva nödigt att med erforderliga jämkningar i interimslagen upptaga bestämmelserna från lagen för Gottland.

Mot de framlagda förslagen torde böra erinras, att 1903 års lag naturligtvis måste vara tillämplig beträffande avverkning, som å Öland ägt rum före de nya lagbestämmelsernas ikraftträdande. Ett övergångsstadgande därom lär alltså vara av nöden, vilket stadgande likasom de i övrigt erforderliga övergångsbestämmelserna böra anknytas till lagen om ändring i 1903 års lag. Sista stycket i förslaget till lag angående vård av enskildes skogar på Öland bör utgå och i stället till ändringslagen föras ett stadgande att i fall av tidigare avverkning

förbud ej vidare må meddelas samt meddelat förbud skall förfalla. Därest man icke anser sig kunna bortse från möjligheten att före den 1 januari 1905 på Öland upplåtits avverkningsrätter, vilka ännu äro gällande, erfordras tillika med avseende å dylika avverkningsrätter en föreskrift motsvarande 13 § i 1903 års lag.

Vad särskilt angår förslaget till lag angående vård av enskildes skogar på Öland följer av vad ovan erinrats att endast 1—14 §§ i lagen för Gottland böra få motsvarande tillämpning för Öland, med tillägg, i huvudsaklig överensstämmelse med vad förslaget innehåller, att med den i sistnämnda lag omförmälda skogsvårdsstyrelse och skogsvårdskassa avses skogsvårdsstyrelsen och skogsvårdskassan för det landstingsområde, var- till Öland hör. Det kunde ifrågasättas, om icke stadgandet i 3 § av lagen för Gottland vid dess tillämpning för Öland krävde ett tillägg att vad där föreskrivits om ägarens ansvar för återväxt ej må få tillämpning å avverkningskontrakt upprättat före lagens ikraftträdande. Då emellertid det gjorda förbehållet, — »där annat ej blivit aftalats» — lärer böra så tolkas, att ett före lagens ikraftträdande upprättat avverkningskontrakt, med hänsyn till bestämmelserna i 1903 års lag, där ej annorlunda avtalats, ingåtts under förutsättning att avverkaren skulle svara för att de åtgärder vidtagas, som till återväxtens betryggande erfordras, synes ett sådant tillägg ej vara erforderligt.

Slutligen vill lagrådet framhålla att då nu föreslås straff för handlingar, som förut enligt lag varit tillåtna, de nya lagarna icke böra få träda i kraft omedelbart vid utfärdandet utan först vid en tidpunkt, då de, vilka frågan gäller, kunna hava undfått kännedom om desamma.

Ur protokollet:

Erik Ölander.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet i Stockholms slott den 25
april 1913.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EURENSVÄRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELSSVÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Petersson anmälde, efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet, lagrådets genom utdrag av protokollet över jordbruksärenden den 7 mars 1913 infordrade utlåtande över upprättade förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen angående vård av enskildes skogar den 24 juli 1903 och till lag angående vård av enskildes skogar på Öland.

Efter att hava redogjort för utlåtandets innehåll anförde departementschefen:

»Lagrådet har icke ansett sig kunna förorda en lagstiftning i den föreslagna utsträckningen, utan stannat vid en hemställan om antagande av en provisorisk lag med det innehåll, som det till lagrådet remitterade förslaget angäve. Det förhållandet, att Ölands befolkning icke blivit i

särskild ordning hörd, synes mig visserligen icke böra tillmätas avgörande betydelse, så mycket mindre som, efter vad jag tror mig veta, behovet av den föreslagna lagen numera ganska allmänt erkännes av den öländska befolkningen. Men jag kan i allt fall ansluta mig till lagrådets uppfattning, att lagen bör få en provisorisk karaktär, särskilt som det ju kan tänkas, att de resultat, som komma att framgå ur det pågående arbetet med revision av 1903 års skogslagstiftning, bliva av sådan innebörd, att något behov att undantaga Öland från den allmänna skogsvårdslagens giltighetsområde ej föreligger. Skogslagstiftningskommittén har också i sitt uti det förevarande ärendet avgivna yttrande häntytt på möjligheten härav. Den av lagrådet föreslagna tiden för den ifrågasatta provisoriska lagens giltighet, eller till den 1 oktober 1914, anser jag emellertid vara alltför kort tillmätt. Då med lagen skulle avses, att densamma skulle träda emellan till dess nyssberörda revisionsarbete beträffande 1903 års skogslagstiftning blivit slutfört och nya lagbestämmelser i ämnet hunnit träda i kraft, samt nämnda arbete näppeligen torde kunna förväntas vara avslutat så tidigt, att ett därur framgånget förslag till skogsvårdslag kan föreläggas Riksdagen förr än 1916, synes nämligen sluttermi- nen för den provisoriska lagens giltighet icke böra sättas tidigare än till den 1 juli 1916.

Med iakttagande av lagrådets uttalande därom, att den interimistiska lagen icke torde kunna inskränkas till en hänvisning till den för Gottland gällande lagen, ävensom av vad i övrigt av lagrådet erinrats hava de till lagrådet remitterade lagförslagen inom departementet samarbetats till ett nytt förslag till lag angående vård av enskildes skogar på Öland. Härvid har, då, enligt vad jag har mig bekant, någon före den 1 januari 1905 upplåten avverkningsrätt icke lärer vara på Öland gällande, i förslaget icke ansetts erforderlig någon föreskrift, motsvarande 13 § i 1903 års lag. Med hänsyn därtill, att på grund av lagens provisoriska karaktär möjlighet förefinnes, att densamma kan komma att upphöra utan att ersättas av någon nyare lag och därmed 1903 års skogsvårdslag att återinträda i kraft beträffande Öland, har den i en särskild slutbestämmelse intagna föreskriften ansetts nödig. Då i förslaget icke utsatts viss tid, varifrån lagen skulle komma att gälla, har avsetts, att, med tillämpning av lagen den 1 juni 1894 angående tiden för allmänna författningars trädande i kraft, den nya lagens giltighet skulle inträda fyra veckor efter den dag, då densamma från trycket utkommit.»

Departementschefen uppläste härefter det nya förslaget till lag angående vård av enskildes skogar på Öland samt hemställde, att förslaget måtte jämlikt § 87 regeringsformen föreläggas Riksdagen till antagande.

Denna hemställan, som biträdades av statsrådets övriga ledamöter, blev av Hans Maj:t Konungen bifallen; och skulle till Riksdagen avlätas proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Gösta Alstermark.